

EGE ÜNİVERSİTESİ

Levanten Köşkleri

T.C.
REKTÖRLÜĞÜ
1955

EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

EGE ÜNİVERSİTESİ

Levanten Köşkleri

Sergisi

Nedim SÖNMEZ

50. Yıl Köşkü Sanat Galerisi Koordinatörü

5 – 22 Ekim 2010

Grafik Tasarım ve Uygulama: Ender Özbay

Ege Üniversitesi

Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı

Büyük Ev'in bahçesinde nilüfer havuzundan görünüm.

Bilimin ve düşüncenin yuvası olan üniversiteler, sanat olgusunun insanoğlu için önemi doğrultusunda, sanatı gündelik yaşamın bir parçası haline getirmeyi amaçlayan çeşitli projeler ve etkinlikler üretirler. Ege Üniversitesi, kültür merkezleriyle, sanat galerileriyle ve düzenlemiş olduğu ulusal ve uluslararası sanat etkinlikleriyle sanata, sanatçıya ve sanatseverlere büyük önem verdiğini göstermektedir. Üniversitemizin bu katkısı yalnızca kampus alanında kalmamakta; bilimsel, sosyal ve sanatsal boyutlarda içinde bulunduğu şehre de ulaşmaktadır. Ege Üniversitesi bu çalışma ve katkılarının yanı sıra, bünyesinde bulunan mimari kültürel miras ile de özel bir konuma sahiptir.

İzmir özellikle 18. ve 19. yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu ve Doğu Akdeniz'in önemli bir ticaret limanı olarak Şark ve Avrupa'yı buluşturan, değişik din, dil ve geleneklerin bir arada yaşadığı, özel bir şehirdi. O dönemde yaşanan kentleşme sürecinde genellikle ticari ve sosyal amaçlarla İzmir'e yerleşen, Levanten olarak adlandırdığımız Avrupa kökenli aileler, İzmir'de geldikleri ülkelerin yaşam biçimlerini korudukları gibi, yaptırdıkları evlerle ülkelerinin mimari dokularını da İzmir'e taşımışlardır. İzmir'in mimarlık tarihinin önemli bir parçasını oluşturan Levanten evlerinin ancak bir kısmı ihmallere, imkânsızlıklara ve yeni yapılaşmalara direnerek özellikle Bornova ve Buca'da günümüze kadar varlıklarını sürdürebilmişlerdir.

Ege Üniversitesi de Levanten evlerinden 10 tanesini bünyesinde barındırmaktadır. Bornova'nın günümüze ulaşan en eski Levanten köşklerinden biri olan rektörlük binasının civarında yer alan bu evlerin her biri Bornova'nın tarihsel dokusunun önemli birer parçasıdır. Ege Üniversitesi tarafından idari, kültürel ve sosyal faaliyet alanlarında kullanılmakta olan bu köşklerin restorasyonları sonucu eski görkemli dokularına döndürülmesi Ege Üniversitesi bünyesinde önem verilen bir konudur. Eski Wilkinson Köşkü'nün birkaç yıl önce E.Ü. 50. Yıl Köşkü adıyla sanat merkezi olarak hizmete girmesi ve bu yılın Mayıs ayında "Sirkehane" adıyla günümüze ulaşan eski bir Levanten evinin bir yıllık restorasyon süreci sonunda E.Ü. Balkanlar ve Anadolu Giysileri Müzesi olarak İzmir kültür hayatına katılması bu çalışmalarımıza örnek olarak verilebilir.

E.Ü. 50. Yıl Köşkü Sanat Galerisi Müdürü Sayın Nedim Sönmez'in hazırlamış olduğu, Ege Üniversitesi bünyesindeki köşkler hakkında kısa bilgileri de içeren bu sergi ile 2010-2011 yılı sergilerini başlatmış bulunuyoruz. Sayın Sönmez'in, bir yıla yakın süredir yoğun bir emek harcayarak, sadece Türkiye'de değil, yurtdışında yaşayan Levanten ailelere de ulaşarak sürdürdüğü araştırmaları şimdiye dek konuyla ilgili bilinmeyen ve/veya yanlış bilinen hususlara açıklık kazandırmıştır. Konuya ilgi duyan kişilerin, Sayın Sönmez'in Üniversitemizin dergisi "Egeden" için yazmış olduğu Rektörlük binamız "Büyük Ev" in tarihçesinin detaylı anlatıldığı araştırmasını okumalarını da öneririm. Hazırlıklarımız ve çalışmalarımız daha detaylı bilgileri içeren bir kitapçığın hazırlanması yönünde devam etmektedir.

Yeni öğretim yılımızın verimli geçmesi dileklerimle.

Prof. Dr. Candeğer YILMAZ

Ege Üniversitesi Rektörü

Levanten evleri İzmir'in mimarlık tarihinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Günümüze ancak bir kısmı ulaşmış olan, çoğu Bornova ve Buca'da bulunan bu yapıların bazıları son yıllardaki yenileme çalışmalarıyla eski görkemlerine kavuşmuşlardır. İzmir'in 17. yüzyıldan itibaren kazanmaya başladığı önem paralelinde genellikle ticari amaçlarla buraya yerleşen, Levanten olarak adlandırdığımız Avrupa kökenli ailelerce yaptırılmışlardır. Çoğu 19. yüzyıldan olan bu köşkler ekonomik güç ve statü sembolü oldukları için Avrupalı gezginlerin yanı sıra padişahlar ve krallar gibi birçok ünlü ziyaretçiye de ev sahipliği yapmışlardır. Bunların arasındaki en ünlü konuk şüphesiz İzmir'in kurtuluşundan sonra Steinbüchel Köşkü'nde kalan Mustafa Kemal Atatürk'tür.

Ege Üniversitesi, Levanten evlerinden 10 tanesini bünyesinde barındırmaktadır. Bu yapıların en eskisi 19. yüzyılda "Büyük Ev" olarak anılan, günümüzde üniversitemizin rektörlük binası olarak kullanılan Levanten evidir. Büyük Ev'in yanı sıra Ege Üniversitesi'nin bünyesinde bulunan diğer Levanten evleri de üniversitenin idari, kültürel ve sosyal faaliyet alanlarında hizmet vermektedirler.

BÜYÜK EV

WILKINSON KÖŞKÜ

LA FONTAINE KÖŞKÜ

EDWARDS KÖŞKÜ

KUYULU EV

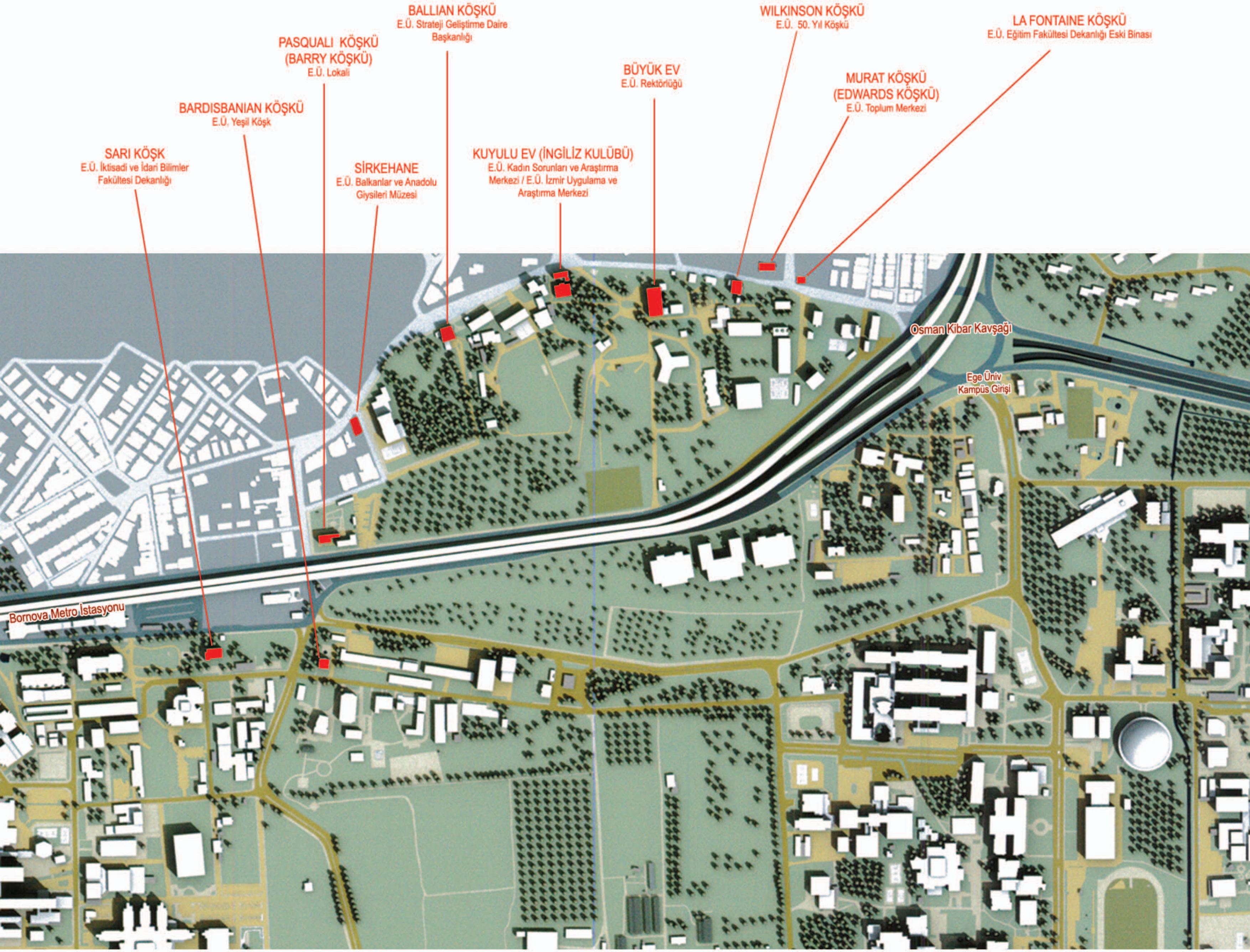
BALLIAN KÖŞKÜ

SİRKEHANE

PASQUALI KÖŞKÜ

BARDISBANIAN KÖŞKÜ

SARI KÖŞK

BALLIAN KÖŞKÜ
E.Ü. Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
WILKINSON KÖŞKÜ
E.Ü. 50. Yıl Köşkü
LA FONTAINE KÖŞKÜ
E.Ü. Eğitim Fakültesi Dekanlığı Eski Binası
PASQUALI KÖŞKÜ (BARRY KÖŞKÜ)
E.Ü. Lokali
BÜYÜK EV
E.Ü. Rektörlüğü
MURAT KÖŞKÜ (EDWARDS KÖŞKÜ)
E.Ü. Toplum Merkezi
BARDISBANIAN KÖŞKÜ
E.Ü. Yeşil Köşk
KUYULU EV (İNGİLİZ KULÜBÜ)
E.Ü. Kadın Sorunları ve Araştırma Merkezi / E.Ü. İzmir Uygulama ve Araştırma Merkezi
SARI KÖŞK
E.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı
SİRKEHANE
E.Ü. Balkanlar ve Anadolu Giysileri Müzesi
Osman Kibar Kavşağı
Ege Üniv Kampüs Girişi
Bornova Metro İstasyonu

BÜYÜK EV

E.Ü. Rektörlüğü

Bugün E.Ü. Rektörlüğü'nün bulunduğu alanda 18. yüzyılın başlarında bir manastırın bulunduğu bilinmektedir. Bu arazide ilk olarak Hollandalı bir göçmen tarafından tek katlı olarak inşa edilmiş olan ev, 1817 yılında ticari amaçlarla İzmir'e yerleşen, ünlü Whittall Firması'nın ortaklarından James Whittall tarafından 1820'lerde satın alınmıştır.
Onun ölümünden sonra kardeşi Charlton Whittall'in mülkiyetine geçen ev, daha sonraki yıllarda genişletilmiş, üzerine katlar ilave edilmiş ve "Büyük Ev" adıyla anıla gelmiştir.

Büyük Ev, Whittall Ailesi'nin sosyal ve politik yaşamdaki konumu nedeniyle farklı tarihlerde pek çok önemli ismi ağırlamıştır. Sultan Abdülaziz (1863), Edinburg Dükü Alfred Ernest Albert ve onunla birlikte gelen -1910 yılında George V. adıyla İngiliz tahtına çıkacak olan - George Frederick Ernest Albert (1886) ve Yunan Prensi Andrew (1921) bu önemli konuklardan bazılarıdır.

Mülkiyeti yaklaşık 1930'larda Whittall ailesiyle akraba olan Giraud ailesine geçmiş olan Büyük Ev 1960 yılında kamulaştırılarak T.C. Maliye Hazinesi'ne devredildikten sonra Ege Üniversitesi'nin mülkiyetine geçmiştir. Bina halen E.Ü. Rektörlük İdari Binası olarak hizmet vermektedir.

Büyük Ev, ön cephe ve bahçede bulunan 350 yıllık serviler.

Büyük Ev, güneybatıdan görünüm.

Büyük Ev'in bahçesinde yığma taşlarla oluşturulmuş seyirlik tepe.

Büyük Ev, iç görünüm.

Büyük Ev, 1897 yılından şömine.

WILKINSON KÖŞKÜ

E.Ü. 50. Yıl Köşkü

Bornova'nın eski Levanten evlerinden biri olan Wilkinson Köşkü, o yılların ünlü Büyük Evi'nde (E.Ü. Rektörlük Binası) oturan James Whittall tarafından Selanik, Malaga ve Manila Konsolosu Richard Wilkinson ile evlenen kızı Jane için 1865 yılında yaptırılmıştır. Jane'nin büyükbabası Charlton Whittall'ı ve Richard'ın babası Richard Wilkinson'ı İzmir'deki ilk yıllarında ziyaret eden İngiliz gezgin John Madox'un 1821 yılındaki İzmir gezi notlarında da bahsedildiği gibi iki ailenin dostlukları bu evlilikle akrabalık düzeyine ulaşmıştır.

1857 yılında açılan St. Mary Magdalene Kilisesi ile Büyük Ev arasındaki alanda yer alan at haralarının yıktırılması sonucu yaptırılan bu köşk, Wilkinson ailesince 1985 yılına kadar kuşaklar boyu kullanılmıştır. 1988 yılında ailenin elinden çıkararak Filidis Ailesine sattığı köşk 1997 yılında Ege Üniversitesi'nin kullanımı için kamulaştırılmıştır.

2005 yılına harap bir halde ulaşan fakat aynı yıl Ege Üniversitesi' nin kuruluşunun 50. yılı anısına restore edilerek yeni kimliğine kavuşmuş olan köşk, günümüzde E.Ü. 50. Yıl Köşkü Sanat Galerisi adıyla üniversitenin bir sanat merkezi ve E.Ü. Uluslararası İlişkiler ve AB Ofisi olarak hizmet vermektedir.

Wilkinson Köşkü, ön cepheden görünüm.

Wilkinson Köşkü, kuzey cephe, Gençlik Caddesi'nden görünüm.

Wilkinson Köşkü, güney cephe ve çardak.

Wilkinson Köşkü, orta salon.

Wilkinson Köşkü, giriş holünden görünüm ve sağda büyük salon.

LA FONTAINE KÖŞKÜ

E.Ü. Eğitim Fakültesi Dekanlığı Eski Binası

La Fontaine Köşkü, St. Mary Magdalene Kilisesi'nin karşısında, Murat Köşkü'nün yanında bulunmaktadır. Binanın kayıtlarda gözlenebilen en eski sahibi James La Fontaine (1881-1933)'dir. James La Fontaine, Büyük Ev'i 1836'da satın alan Charlton Whittall'un torunu olan Blanche Magdalene Whittall'in oğluydu. Kuyulu Ev adıyla da bilinen, günümüzde E.Ü. Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi ile E.Ü. İzmir Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin bulunduğu binanın da sahibi olan James La Fontaine'nin ölümüyle her iki bina eşi Clara Lillian La Fontaine (Keyzer) ve çocukları Rhoda, Rodney ve Audrey'e geçmiştir. Köşk, 1941 yılında Clara La Fontaine'in yeğeni Ruby Gladys Whittall (De Zandonati) tarafından aileden satın alınmıştır.

Köşk, Ege Üniversitesi'nin bina ihtiyacından dolayı 1963 yılında Ruby Gladys Whittall'dan satın alınmıştır. 1975 yılına kadar E.Ü. Yapı ve Fen İşleri Daire Başkanlığı olarak kullanılan bu Levanten evi, takip eden yıllarda geçici olarak sırasıyla Körler Okulu'na, Jandarma Tabur ve Topçu Tugayı Komutanlıklarına ve Toplum Sağlığı Enstitüsü'ne tahsis edilmiştir. 1996 yılında tekrar Ege Üniversitesi'nin kullanımına alınan binada, 1996-2001 yılları arasında E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü ile E.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Başkanlığı; 2001-2009 yılları arasında E.Ü. Eğitim Fakültesi Dekanlığı hizmet vermiştir. Yapılacak restorasyon sonucunda E.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Müzesi olarak değerlendirilecektir.

La Fontaine Köşkü, kuzeydoğuya bakan ön cephe.

La Fontaine Köşkü, kuzey ve doğu cepheleri.

La Fontaine Köşkü, caddeye bakan batı cephe üzerinde ferforje balkon konsolları.

La Fontaine Köşkü, üst kattaki şömine.

La Fontaine Köşkü, alt kattaki şömine.

EDWARDS KÖŞKÜ (MURAT KÖŞKÜ)

E.Ü. Toplum Merkezi

Günümüze Murat Köşkü adıyla ulaşan binanın üzerinde bulunduğu arazi 1820'lerde James Whittall tarafından Edwards Ailesi'ne satılmıştır. İngiliz Ordusu'nun Mısır'dan çekilmesi sonucu İzmir'e yerleşen ordu görevlisi Charles Edwards'ın şehre yerleştikten bir süre sonra öldüğü bilinmektedir. Onun oğlu olan Anthony Francis Edwards ise 1830 yılından itibaren İzmir ve İstanbul'da basın hayatının önemli bir kişiliği olmuş, İzmir-Kasaba (Turgutlu) Demiryolu yapımı ve İzmir Gaz Şirketi'nin de kurulması şehre katkıları arasında sayılmıştır. Köşkün günümüze kadar ulaşan isminin ise Anthony Francis Edwards'ın kızı Emily'nin evlendiği Constantin Murat'tan geldiği tahmin edilmektedir.

Köşk 1930'larda sahibi olan Alaiyeli Zade Mahmut Bey'den sonra 1980 yılında hükümet tarafından kamulaştırılarak İzmir Vilayeti Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birliği'ne geçmiş; 1983 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir.

2001 yılında mülkiyetin ait olduğu Çocuk Esirgeme Kurumu ve İzmir Büyükşehir Belediyesi arasında yapılan bir protokol uyarınca yapı, kapsamlı restorasyon uygulamasının gerçekleştirilmesi ön şartıyla on beş yıllığına İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne tahsis edilmiştir.

Murat Köşkü, İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 2003 yılında gerçekleştirilen restorasyon sonrası bir süre üniversite öğrencilerine yönelik sosyal hizmet merkezi olarak hizmet vermiş, 2005 yılı başında ortak bir protokol çerçevesinde Ege Üniversitesi'ne tahsis edilmiştir. Köşk, o dönemde E.Ü. Toplum Merkezi adıyla Halkın Üniversitesi Projesi kapsamında toplumsal duyarlılık projelerine ev sahipliği yapmıştır. Murat Köşkü günümüzde öğrenci toplulukları için iletişim ve toplantı merkezi olmasının yanı sıra kafeteryasıyla da hizmet vermektedir.

Edwards Köşkü, ön cephe.

Edwards Köşkü, arka cephe.

Edwards Köşkü, Kazım Karabekir Caddesi'nden görünüm.

Edwards Köşkü, alt kat tavan süslemeleri.

Edwards Köşkü, alt kat, iç mekan ve tavan süslemelerinden görünüm.

KUYULU EV (İNGİLİZ KULÜBÜ)

E.Ü. Kadın Sorunları ve Araştırma Merkezi
E.Ü. İzmir Uygulama ve Araştırma Merkezi

Büyük Ev arazisinin yanında yer alan bu yapı, "Kuyulu Ev" veya "İngiliz Kulübü" olarak da bilinmektedir. Bu evin kayıtlarda görülebilen en eski sahipleri Büyük Ev'in sahibi James Whittall'un (1819-1863) torunu James La Fontaine'dir. Günümüzde La Fontaine Köşkü ismiyle tanınan ve bir süre öncesine kadar E.Ü. Eğitim Fakültesi Dekanlığı olarak kullanılan binanın da sahibi olan James La Fontaine'in ölümüyle her iki bina eşi Clara Lillian La Fontaine (Keyzer) ve çocukları Rhoda, Rodney ve Audrey'e geçmiştir.

Kuyulu Ev'in önünde bulunan meydan eski Bornova'da, 19. yüzyılda ve 20. yüzyılın başlarında Bornova sosyal yaşamının önemli bir buluşma noktasını oluşturuyordu. Meydandaki evlerin bahçe kapılarının dış yanlarındaki sundurmalarda oturan komşular hem birbirleriyle hem de gelen geçenlerle sohbet ederlerdi. İçinde okuma odalarının yanı sıra oyun salonlarını da bulunduran İngiliz Kulübü'ne gelen erkekler, kapı önünde küçük masalara oturup vakit geçirirlerdi. Daha geç dönemde İngiliz ailelerin buluştuğu sosyal amaçlı bir merkez olarak da kullanılan bina yanı başındaki sarnıçtan dolayı Kuyulu Ev olarak da anılmaktaydı.

Clara Lillian La Fontaine'in 1959 yılındaki ölümünden sonra çocuklarına kalan bina, 1966 yılında üniversite için satın alınmıştır. Binanın arkasında yer alan bahçe, satış sonrası üniversite rektörlüğünün bahçesi ile bütünleşmiştir. 1990 yılında T.C. Maliye Hazinesi'ne geçen köşk, Ege Üniversitesi'nin kullanımına tahsis edilmiştir.

Günümüzde E.Ü. Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi ile E.Ü. İzmir Uygulama ve Araştırma Merkezi'ni içinde bulunduran yapıda 2011 yılında restorasyon çalışmalarına gidilecektir.

Kuyulu Ev, Gençlik Caddesi'nden görünüm.

Kuyulu Ev, İngiliz Kulubü binasının çatı görünümü.

Kuyulu Ev, üst kattan İngiliz Kulubü binasının görünümü.

Kuyulu Ev, İngiliz Kulübü'nden iç avluya bakış.

Kuyulu Ev, çakıl mozaikli giriş eyvanından İngiliz Kulubü binasının görünümü.

BALLIAN KÖŞKÜ
E.Ü. Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

Kayıtlı en eski kullanıcısı Ballian Ailesi olan Levanten evi 19. yüzyılın ikinci yarısında yapılmıştır. Tavan silmeleri ve göbek üzerinde görülen alçı süslemeleri ile dikkat çeken köşk, 1900 yılında Charlton James Giraud'nun eşi Esther Marian Giraud (Wilkinson) tarafından, sanayici Antoine Ballian'ın varisleri olan eşi Attilia Ballian ve çocukları Marie, Laura, Alfred, Adelina ve Albert'ten satın alınmıştır. Esther Marian Giraud'nun 1955 yılında ölümüyle köşk, çocukları Friedrich, Joyce, Donald, Norman ve Eldon'a kalmıştır.

Ege Üniversitesi için 1970 yılında kamulaştırılarak bu beş kardeşten satın alınan bina geçen yıllar içinde lojman, hemşirelik yüksekokulu ve arşiv olarak kullanılmıştır. Günümüzde E.Ü. Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'nı bünyesinde barındıran köşkün Daire Başkanlığı'nın yeni binasına taşınması sonrası restore edilerek bir müze olarak hizmet vermesi planlanmaktadır.

Ballian Köşkü, bahçeden görünüm, ön cephe.

Ballian Köşkü, giriş bölümü.

Ballian Köşkü, Gençlik Caddesi'nden ön cephe görünümü, detay.

Ballian Köşkü, giriş katı, iç mekanda alçı tavan süslemesi.

Ballian Köşkü, giriş katı, iç mekan köşe ve tavanlarında alçı süsleme.

SİRKEHANE

E.Ü. Balkanlar ve Anadolu Giysileri Müzesi

Günümüze Sirkehane adıyla ulaşmış olan binanın 19. yüzyıl sonları ile 20. yüzyıl başları arasında bir Rum ailesi tarafından yaptırılmış olduğu tahmin edilmektedir. 1943 yılında T.C. Maliye Hazinesi'ne devrolan yapının arka kısmı 1960'lı yıllarda E.Ü. Ziraat Fakültesi Gıda ve Fermantasyon Teknolojisi Kürsüsü tarafından sirke ve turşu üretim yeri olarak, ön kısmı ise lojman olarak kullanılmıştır.

1990 yılında T.C. Maliye Hazinesi'nden Ege Üniversitesi'ne trampa yolu ile geçen Sirkehane, 1990'lı yıllara kadar konut olarak hizmet vermiştir.

Son yirmi yıllık süreç içinde büyük bir bölümü yıkılmış olan bina 2010 yılında tamamlanan restorasyon sonunda E.Ü. Balkanlar ve Anadolu Giysileri Müzesi olarak faaliyete geçmiştir. Müze Türkiye'de bir üniversite bünyesinde Kültür Bakanlığı ile ortaklaşa açılan ilk kurum müzesi olma özelliğini taşımaktadır.

Sirkehane, güney cephesi.

Sirkehane, kuzey cephesi, Gençlik Caddesi'nden görünüm.

Sirkehane, batı cephesinden görünüm.

Sirkehane, restorasyon sonrası E.Ü. Balkanlar ve Anadolu Giysileri Müzesi.

Sirkehane, iç mekan, ışıklandırma penceresi.

PASQUALI KÖŞKÜ (BARRY KÖŞKÜ)

E.Ü. Lokali

Günümüzde Bari Köşkü adıyla bilinen yapının 19. yüzyılın ortalarında yapılmış olduğu düşünülmektedir. Pasquali Ailesi'nin verdiği bilgilere göre bina, babası Sakız Adası'ndan İzmir'e göç etmiş olan tüccar Giuseppe Pasquali tarafından 1835-1840 yıllarında yaptırılmış olmalıdır. Köşkte Giuseppe Pasquali'den sonra oğlu Giovanni Pasquali ile eşi Giulia Pasquali (Barry) yaşamışlardır. İtalyan Konsolosluğu tercümanı ve tüccar Polycarpe Barry'nin kızı olan Giulia, çevresinde sevilen biri olduğu için veya Giovanni Pasquali'nin ölümünden sonra köşke Giulia'nın kendi ailesinden bireyler yerleşmiş olduğu için köşkün Barry Köşkü olarak anıldığı düşünülmektedir.

Giovanni Pasquali'nin 1925 yılında ölümünden sonra eşi ve hayattaki üç çocuğu René, Christine ve Joseph'e kalan bina 1941 yılında Bornova Ziraat Mektebi'nin kullanımı için T.C. Maliye Hazinesi tarafından kamulaştırılmıştır.

Bahçesinin üçte birlik kısmını yol genişletme çalışmalarından dolayı kaybeden köşk günümüzde güzel bahçesiyle üniversitenin lokali olarak konuklarını ağırlamaktadır.

Pasquali Köşkü, Fevzi Çakmak Caddesi'nden görünüm.

Pasquali Köşkü, kuzeybatı köşesinden arka cephe.

Pasquali Köşkü, kuzey cephesi, bahçeden görünüm

Pasquali Köşkü, alt kat, iç mekandan görünüm.

Pasquali Köşkü, Fevzi Çakmak Caddesi'nden görünüm.

BARDISBANIAN KÖŞKÜ

E.Ü. Yeşil Köşk

20. yüzyılın son çeyreğinde kullanılan Pandispanya Köşkü isminden sonra, günümüzde Yeşil Köşk adıyla bilinen yapının, 19. yüzyılın son çeyreğinde ithalat ve ihracat işleriyle uğraşan İzmir'li tüccar D. A. Bardisbanian tarafından yaptırılmış olduğu tahmin edilmektedir. Yapıldığı dönemde komşu diğer birkaç köşk gibi Bornova tren istasyonunun karşısında, Bornova ovasına açılan tarım arazilerinin başında yer almaktaydı.

19. yüzyılın sonlarında Fransa'ya göç ettiği söylenen Bardisbanian Ailesinden köşkü devralan Gasparian Ailesi'nin de İzmir'den ayrılmasından sonra Bornova Ziraat Mektebi için kamulaştırılarak kullanılmış olan köşk, 1949 yılında T.C. Maliye Hazinesi'ne devredilmiş, 1990 yılında Ege Üniversitesi'ne geçmiştir. Bina, 1955 yılında Ege Üniversitesi'nin kuruluşuyla 1955-1972 yılları arası E.Ü. Ziraat Fakültesi Zirai İşletmecilik ve Ekonomi Kürsüsü olarak hizmet vermiştir.

1986 yılındaki onarımı sonrası bir süre üniversiteye gelen üst düzey ziyaretçiler için konukevi işlevi görmüş olan köşk, 1993 ve 1995 yıllarındaki onarımlar sonrası, günümüzde üniversitenin akademik ve idari personeli ile öğrencilerine kafeterya ve restoran olarak hizmet veren bir sosyal tesis olarak kullanılmaktadır.

Bardisbanian Köşkü, genel görünüm.

Bardisbanian Köşkü, ön cepheden görünüm.

Bardisbanian Köşkü, Ankara Caddesi'nden görünüm.

Bardisbanian Köşkü, şömine.

Bardisbanian Köşkü, ferforje ve vitray süslemeriyle ana giriş kapısı.

SARI KÖŞK

E.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı

20. yüzyılın başında yaptırılmış olan köşkün sahibi veya ilk kullanıcısı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Sarı Köşk, Yeşil Köşk ve günümüze kadar ulaşamamış olan komşu birkaç köşk ile birlikte Bornova tren istasyonunun karşısında yer alır.

Bugünkü E.Ü. Hastanesi ile Yeşil Köşk arasındaki tarla ve araziler 1922 yılının Aralık ayında kurulan Bornova Ziraat Mektebi'nin ihtiyaçları için 1924-1925 yıllarında kamulaştırılmıştır. Bu arazilerden birisi içinde yer alan Sarı Köşk, 1933 yılında tamamlanan yeni binasına taşınmasına kadar Ziraat Okulu Müdürlüğü olarak hizmet vermiştir. Köşk, günümüze kadar korunarak gelen içindeki gösterişli şömineleri ve önündeki oval havuzunun yanı sıra bahçesindeki Atatürk büstüyle de dikkat çeker.

Atatürk'ün 18 Haziran 1926 yılında ziyaret ettiği köşkün bahçesine, bu ziyaretin anısına Avusturyalı heykeltıraş Heinrich Krippell'e yaptırılan Atatürk büstü konmuştur. Bu eser Krippell'in günümüzde çok az bilinen ilk heykellerinden biri olup, Atatürk'ün belki de yapılan ilk büstüdür.

1955 yıllında kurulan Ege Üniversitesi'nin ilk yıllarında misafirhane, daha sonraları ise E.Ü. Ziraat Fakültesi Lokali olarak kullanılan köşk, günümüzde E.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı olarak hizmet vermektedir.

Sarı Köşk, oval havuzlu bahçeden ön cephe görünümü.

Sarı Köşk, güneydoğu cephesi genel görünümü.

Sarı Köşk, ön bahçe, H. Krippel'in eseri olan Atatürk Anıtı.

Sarı Köşk, şömine detayı.

Sarı Köşk, güneybatıdan ön cephe görünümü.

Smyrne. Bournabat. Quartier Turc.

Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf Vardar -MÖTBE- Kültür Merkezi

Ege Üniversitesi'nin kültürel kimliğinin
önemli bir parçası olan Prof. Dr. Yusuf Vardar -MÖTBE- Kültür Merkezi,
her türlü ulusal ve uluslararası kongre, seminer, konferans
ve sanatsal etkinliğe ev sahipliği yapmaktadır.
Her yaşta ziyaretçiye açık olan Prof. Dr. Yusuf Vardar -MÖTBE- Kültür Merkezi,
sanatı kampüs içine taşıyarak öğretim elemanları,
üniversite personeli ve özellikle üniversiteli gençlere
kültür ve sanatla iç içe dinamik bir kampüs ortamı
yaratmayı hedeflemektedir.

Ege Üniversitesi Kampüsü, Bornova / İzmir
e-mail: kkm@mail.ege.edu.tr
Tel & Fax: (0232) 342 8478,
388 4000 / 2019 - 3996

Grafik - Uygulama: Ender Özbay

Ege Üniversitesi Basımevi
2010

PROF.DR.
YUSUF VARDAR
MÖTBE
KÜLTÜR
MERKEZİ